

ORAȘUL BUCUREȘTI ȘI VIAȚA ACADEMICĂ ÎN ROMÂNIA

de DAN BERINDEI

Reședință a domniei, centru al vieții politico-administrative, centru economic deosebit de însemnat, orașul București a fost totodată, chiar din perioada sa de început, un centru cultural al poporului român. În secolul XVI mărturiile istorice atestă existența la București a unei școli de limbă slavonă pe lângă biserica Sf. Gheorghe Vechi. Un secol mai târziu viața culturală se desfășura la București intens. În 1678 își inaugurează activitatea tipografia Mitropoliei, publicînd în teascurile ei *Cheia înțelesului*. În perioada următoare, tiparul bucureștean se dezvoltă. Sint publicate în capitala Țării Românești, în primele decenii ale secolului al XVIII-lea, cărți în limba română, greacă, slavă și chiar în turcă și arabă. În 1694, își inaugurează cursurile în capitala Țării Românești Academia domnească, instituție de învățămînt înalt, care s-a afirmat ca una din cele mai de seamă instituții de cultură ale sud-estului Europei și chiar ale întregului spațiu geografic supus autorității otomane. La București și-a desfășurat activitatea cărturarul stolnic Constantin Cantacuzino, unul din oamenii cei mai cuți ai epocii sale, și tot aci și-au strîns Mavrocordații — și îndeosebi cărturarul domn Nicolae Mavrocordat — prețioasa bibliotecă de la Văcărești. În cursul perioadei turco-fanariote, Bucureștii au devenit un centru al culturii neo-grecești păstrîndu-și însă mai departe și funcțiile celui mai de seamă centru de cultură românească.

Întemeiată pe tradițiile unei bogate culturi, a luat naștere, în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, în condițiile destrămării orînduirii feudale și ale ascensiunii capitalismului, ca și în acelea ale formării națiunii române și ale dezvoltării conștiinței naționale, cultura națională a poporului român care se adresa românilor de pretutindeni. Proces generalizat în toate teritoriile locuite de români, dezvoltarea culturii naționale s-a făcut simțită în mod accentuat în București, capitala Țării Românești, care era în acea vreme orașul cel mai mare și totodată cel mai important din punct de vedere economic și politic din cuprinsul teritoriului locuit de români.

În mod firesc cultura națională cerea o centralizare și o organizare a eforturilor, crearea unor instituții care să strângă la un loc pe cărturarii români din toate provinciile, pentru ca aceștia să conlucreze în realizarea unor manifestări de cultură unitară și îndeosebi pentru a făuri instrumentele de consacrare a limbii literare unitare — ortografia, gramatica și dicționarul. Proiecte și chiar și realizări de societăți culturale și științifice au ilustrat în epocă tendința firească a centralizării silințelor pentru dezvoltarea culturii naționale românești, care la rîndul ei, de altfel, trebuia să slujească procesului de înfăptuire a unității politice a poporului român.

Dacă primul proiect de asociere a fost înregistrat în ultimul deceniu al secolului al XVIII-lea în Transilvania — dar urmărind atragerea în activitatea societății și a cărturarilor din Principate — inițiativele similare următoare s-au desfășurat cu precădere în capitala Țării Românești. Trecînd peste efemera *Societate literară greco-dacică* întemeiată la București în 1810 din îndemnul mitropolitului Ignatie, societate care urmărea să slujească culturii grecești dar într-o bună măsură și celei românești și care a avut ca președinte pe boierul cărturar Grigore Brîncoveanu, trebuie arătat că după întemeierea ei la Brașov a fost reorganizată la București în 1827 cea dintîi *Societate Literară*. Sub auspiciile acesteia a publicat Ion Eliade Rădulescu *Gramatica* sa din 1828 — tipărită la Sibiu — în care a propus organizarea unei Academii Române. Distrămată în urma morții boierului luminist Dinicu Golescu, principalul ei animator, *Societatea Literară* va fi înlocuită în 1833 prin *Societatea Filarmonică* întemeiată de Ion Cîmpineanu, de Eliade și de Costache Aristia. Aceasta, potrivit art. 5 al statutelor sale, își propunea să stimuleze „cultura limbii românești și înaintarea literaturii, întinderea muzicii vocale și instrumentale în Principate și spre aceasta formarea unui teatru național”.⁴⁾ Deși în același an s-a format la Iași *Societatea medicilor și naturaliştilor*, a cărei întemeiere reliefa semnificative tendințe spre studiul științelor pozitive, este neîndoielnic că în mîntea cărturarilor români se impunea convingerea că organizarea unei societăți academice cu o rază de acțiune largă nu putea avea loc decît la București, cel mai important oraș din teritoriile românești.

În 1843, a fost organizată în capitala Țării Românești ca formă legală pe plan cultural a *Frăției*, o nouă *Societate Literară*. Ea prelua și ducea mai departe funcțiile *Filarmonicii* care trebuise să-și înceteze activitatea. Doi ani mai tîrziu, această societate s-a organizat sub forma evident lărgită a *Asociației literare a României*. Statutele acestei societăți publicate în 1847 dezvăluie că ea ținea să cuprindă în obiectivele ei de acțiune întreg poporul român. Conducerea societății de la București urma să fie ajutată în activitatea ei prin comitete organizate în Moldova și Transilvania.

Revoluția burghezo-democratică din 1848 a deschis noi perspective poporului român. În perioada următoare, eforturile acestuia s-au

⁴⁾ Vezi Dan Berindei, *Proiecte de înființare a unei societăți academice în vremea lui Alexandru Ioan Cuza*, în *Studii și articole de istorie*, III (1961), p. 204—206.

centralizat asupra înfăptuirii statului național modern, care s-a format într-o primă etapă prin unirea Moldovei și Țării Românești, în așteptarea desăvârșirii unității naționale în 1918. Silințele spre unitate pe tărîm politic au fost dublate de silințe similare în domeniul culturii. Mai mult ca niciodată s-a impus, îndeosebi după îndoita alegere a lui Alexandru Ioan Cuza, dezvoltarea culturii naționale pe o treaptă mai înaltă, corespunzătoare atît necesității de a se realiza deplina unitate a poporului român, cit și celei de a ridica activitatea culturală și științifică a românilor la nivelul culturii și științei moderne. În mod firesc, orașul București, care a devenit la sfîrșitul anului 1861 și la începutul anului 1862 capitala statului român modern, se impune ca centru al vieții culturale românești. De aceea, nu a fost deloc întimplătoare apariția, succesivă, la scurte intervale, a unei serii de proiecte referitoare toate la organizarea în București a unei societăți cu caracter academic, care urma însă să se adreseze și să cuprindă în activitatea ei întregul popor român. Rînd pe rînd, August Treboniu Laurian în „Instrucțiunea Publică“, George Sion în „Revista Carpaților“, Ioan Maiorescu în „Amicul literaturii române“ — toate periodice culturale bucureștene — au pledat pentru formarea unei societăți academice și unul dintre ei — Sion — a elaborat chiar un proiect concret referitor la statutele și organizarea viitoarei societăți.²⁾

Odată cu formarea statului național, în prima etapă a existenței sale, se înregistrează o dezvoltare accentuată a culturii în toate domeniile. O atenție deosebită a fost dată învățămîntului de toate gradele. Apariția la București, a unei serii întregi de publicații periodice culturale, care exprimau necesitățile culturale ale epocii, era de asemenea semnificativă. Merită să fie menționate între aceste periodice „Muzeul Național“, „Amicul Familiei“, „Albumul Literar“, „Instrucțiunea Publică“, „Isis sau Natura“, „Revista Carpaților“, „Revista Română“ etc. Organizarea pe baze moderne a muzeelor de științe naturale și de arheologie ca și înființarea de premii menite a răsplăti eforturile cărturarilor ori inaugurarea unor cursuri libere, activitate centralizată în anii 1864—1865 la București odată cu înființarea *Societății Ateneului Român*, erau de asemenea manifestări care atestau noi forme de cultură.

Insemnată a fost și înființarea în epocă a unor societăți cu caracter științific; astfel în 1857 a fost organizată la București *Societatea medicală științifică din România*, înlocuită în anul următor prin *Societatea medicală științifică din București*; în 1862 a fost întemeiată *Societatea de științe*, care, potrivit statutelor, își propunea „de a contribui la progresul și cultura științelor în România“, pentru ca în 1865 să intre în activitate, la propunerea lui Carol Davila, Constantin Exarcu și Grigore Ștefănescu, *Societatea de Științe naturale*, creată „în scop de a conlucra la înaintarea științelor și în special a face să se cunoască producțiunile solului României în sine însuși și în raporturile sale cu artele, industria și agricultura“. Înființarea acestor societăți în capitala statului național român, într-o epocă în care românii din afara

²⁾ *Ibidem*, p. 206—207, 220—223.

hotarelor și-au organizat și ei societăți cultural-științifice, indica de asemenea, cursul spre organizare la București a unei societăți menită să îmbrățișeze eforturile de cercetare și creație ale oamenilor de știință și de cultură români de pretutindeni. Era neîndoielnic că în capitala statului modern român, care beneficia de o largă autonomie, fiind la un pas de deplină independență și unde conducerea statului se găsea în mâna unui domnitor întruchipînd năzuințele poporului român spre unitate și progres, era locul cel mai nimerit pentru organizarea societății ce se preconiza. Aceasta, folosind experiența societăților create cu țeluri limitate și cu arii de acțiune mărginite, urma să devină organul diriguitor al poporului român pe tărîmul culturii și al științei și să contribuie totodată la pregătirea desăvîșirii unității naționale.

În vara anului 1864, pentru întia dată, proiectul viitoarei societăți academice a intrat în mod concret în preocuparea guvernanților vremii. La 21 august 1864, Nicolae Crețulescu, ministru al Justiției, Cultului și Instrucțiunii Publice, îndemnat probabil de V. A. Urechia, unul dintre principalii făuritori ai societății și entuziast animator al vieții culturale, a cerut Consiliului Superior al Instrucțiunii Publice să întocmească un regulament pentru o comisiune însărcinată cu redactarea dicționarului limbii române. Împrejurările au făcut, datorită îndeosebi greutăților politice legate de participarea la lucrările societății ce se preconiza a membrilor din afara hotarelor statului național, ca nici Crețulescu și nici Dimitrie Cariagdi să nu poată înființa în timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza societatea dorită de întreg poporul român.

Condițiile politice din primăvara anului 1866, dar mai ales dorința de progres și curajul de a afirma cultura națională al lui C. A. Rosetti, au făcut ca în urma unui referat al acestuia să fie înființată printr-un decret al Locotenenței Domnești, la 1 aprilie 1866, *Societatea Literară Română*. Vestea întemeierii la București a mult așteptatei societăți a fost primită cu entuziasm în toate provinciile locuite de români. „Măneacă va fi acea zi — scria Iosif Vulcan în „Familia“, la 15 aprilie 1866 — în care reprezentanții națiunii împrăștiati de soartă... se vor aduna laolaltă“. ³⁾

Societatea Literară a fost inaugurată la București în vara anului 1867, într-un cadru festiv și într-o atmosferă de nestăvilit entuziasm popular. Întîmpinați de la Săftica de sute de trăsuri, arcuite apoi în urma lor într-un lung convoi de însoțire, membrii transilvăneni ai *Societății Literare Române* au fost primiți de orașeni la Băneasa în ziua de 31 iulie 1866. Zeci de mii de oameni într-o atmosferă de entuziasm, care reedita ziua celei dintîi intrări în București a lui Alexandru Ioan Cuza, în 1869, au întîmpinat pe membrii societății care au străbătut orașul. ⁴⁾ Sosirea lor a avut prin aceasta profunde semnificații naționale pe lângă cele de natură culturală. În manifestările

³⁾ Iosif Vulcan, *Societatea literara romana*, în *Familia* 1866, nr. 11 (12/27 aprilie), p. 131.

⁴⁾ Dan Berindei, *Înființarea Societății Literare (Academice) (1866) și sesiunea din 1867*, în *Studii*, IX (1956), nr. 5, p. 32—33.

ulterioare s-au subliniat aceleași caracteristici. În seara sosirii, Alexandru Roman a declarat poporului bucureștean din balconul Teatrului Național că „fie ca din unitatea limbii literare, pe calea cea pașnică a științelor, să rezulte unitatea noastră națională“.⁵⁾

Inițierea și inaugurarea la București a *Societății Literare Române* încunună silințe patriotice de aproape un secol și reprezenta unul din momentele cele mai de seamă în istoria culturii românești și în istoria însăși a României. Totodată, inițierea noii societăți pune bazele unei vieți academice propriu-zise în ceea ce privea munca de cercetare științifică, a realității românești în ansamblul ei, și în manifestarea unitară pe tărîmul științei și culturii universale a cărturarilor români din toate provinciile românești. În cursul existenței ei, noua societate a crescut și s-a dezvoltat în București, capitala firească a statului național român, în pas cu însăși dezvoltarea acestui stat. Strîns legată de realitățile, de necesitățile și de năzuințele poporului român, societatea s-a impus ca un for de conducere a culturii și științei românești, ca punctul de convergență a silințelor culturale românești și totodată, cum spunea unul din membrii săi în 1918, ca „simbol cultural al unității naționale“, ca „o vie și înaltă expresie a acestei unități“. Considerîndu-se ea singură „păzitoarea dezvoltării și unității culturii naționale a neamului românesc“,⁶⁾ societatea a activat avînd neconținut ca țel slujirea culturii naționale în ansamblul ei și sprijinirea desăvîririi unității naționale pe plan politic.

Transformată în cursul primei sesiuni în *Societate Academică* și lărgindu-și prin aceasta preocupările la sfera istoriei și a științelor pozitive, noua societate a desfășurat o intensă activitate rezultat al conlucrării cărturarilor români din toate provinciile românești. În prima etapă a existenței ei, silințele s-au îndreptat îndeosebi spre făurirea instrumentelor care aveau să asigure fundamentele limbii literare din țară : ortografie, gramatica, dicționarul. Deși în realizarea acestor obiective direcția exagerat etimologistă, care a predominat în societate în primii ei ani de existență, a făcut ca rezultatele să prezinte deficiențe, (cu toate acestea) chiar și în acest mod de realizare, aceste lucrări au reprezentat o prețioasă contribuție la progresul științei limbii românești și au folosit ca bază pentru lucrările ulterioare ale societății, desfășurate însă sub semnul victoriei curentului fonetic legat de realitatea graiului viu al poporului. Paralel cu activitatea în domeniul limbii, *Societatea Academică Română* a desfășurat o sîrguincioasă activitate în domeniul istoriei, atît prin publicarea de izvoare cît și prin elaborarea și publicarea unor cercetări originale. De asemenea, în 1872 s-a organizat în cadrul societății secția științelor naturii, a cărei activitate s-a intensificat neconținut, îndeosebi în etapa următoare de existența societății.⁷⁾

⁵⁾ V. A. Urechia, *Actele și serbarea națională a inaugurării societății pentru gramatică și glosariul limbii române*, Buc. 1867, p. 47.

⁶⁾ *Analele Academiei Române*, seria II-a, Partea administrativă și dezbateri, XXXIX, p. 131 ; Vezi și Vasile Maciu și Vasile Netea, *Unitatea națională în preocuparea Academiei Române*, în *Studii*, XIX (1966), p. 1091—1109.

⁷⁾ Vezi Dan Berindei, *Societatea Academică Română*, loc. cit., p. 1069—1089.

Dobîndirea independenței, care a făcut din București una din cele mai de seamă capitale ale statelor neatîrnate din centrul și sud-estul Europei, a impus în mod firesc, o lărgire a vieții academice din capitala României. În martie 1879, o lege declara *Societatea Academică* „Institut național cu denumirea *Academia Română* și îi stabilea ca scop „cultura limbii și a istoriei naționale, a literaturilor, a științelor și frumoaselor arte“. ⁸⁾ Cu țeluri care depășeau pe cele ale *Societății Academice* și cu un program de lucru așezat pe baze mai temeinice, *Academia Română* pășea hotărît mai departe pe drumul larg care se deschidea culturii și științei românești. În același timp, în noua ei etapă de existență societatea înțelegea să continue să asigure unitatea culturii naționale. „Scopul Academiei, spunea chiar unul dintre membrii ei, mai întii de toate este nu atît știința... cît este unitatea culturală a tuturor românilor“. ⁹⁾ Din București a fost lansat apelul prin care *Academia Română* a intervenit în favoarea românilor transilvăneni în perioada Memorandumului.

Viața academică bucureșteană a cunoscut prin *Academia Română* o evidentă și remarcabilă intensificare, la nivelul culturii și științei moderne. În domeniul limbii s-a înregistrat justificata instaurare a sistemului fonetic în ortografie și totodată prin silințele lui Bogdan Petriceicu Hașdeu, ale lui Alexandru Philippide și ale lui Sextil Pușcariu s-au înregistrat progrese însemnate în problema elaborării unui dicționar științific al limbii române. O atenție deosebită a fost dată problemelor de folclor și etnografie și editării de texte vechi de limbă și unor excelente bibliografii și cataloage au completat în mod fericit o activitate care merită întreaga subliniere.

În domeniul istoriei, *Academia Română* a obținut, de asemenea, realizări importante. În afara faptului că a fost continuată și încheiată editarea *Operele* lui Dimitrie Cantemir, lucrare începută încă din timpul existenței *Societății Academice Române*, după cum au fost tipărite *Operele* lui Miron Costin, *Academia Română* s-a îngrijit de publicarea a zeci de volume de documente externe referitoare la istoria României în cadrul colecției ce poartă numele lui Eudoxiu Hurmuzachi, ca și a unei părți din importanta colecție *Acte și documente relative la istoria renașterii României*. Secția istorică s-a arătat preocupată de un întreg ansamblu de probleme și a cuprins în sfera ei de activitate atît istoria veche, cît și cea medie și modernă. Comunicările, lucrările și edițiile de izvoare au îmbrățișat trecutul întregului popor român și nu s-au mărginit la hotarele statului român din acea vreme. De asemenea, secția a socotit că una din primele ei datorii era aceea de a contribui la descoperirea și conservarea mărturiilor trecutului, ca și la valorificarea lor.

Academia a acordat o atenție specială problemei conservării și apărării monumentelor istorice și totodată a subvenționat cercetarea

⁸⁾ *Academia Română. Legi, statute, regulamente*, Buc., 1940, p. 9—11.

⁹⁾ *Analele Academiei Române*, seria II-a, Partea administrativă și dezbateri, XXX, p. 148.

arheologică și a ajutat prin aceasta la progresul arheologiei, într-o epocă în care subvențiile alocate de Stat în acest domeniu erau cu totul nesatisfăcătoare. Activitatea istoricilor din cadrul Academiei s-a concretizat și în unele misiuni executate peste hotare, cea mai remarcabilă fiind în această privință misiunea lui Nicolae Densușianu care a cercetat, în 1878—1879, timp de 15 luni, în Ungaria și Transilvania, 12 biblioteci și 16 arhive. Activitatea membrilor Academiei pe tărîmul istoriei s-a concretizat prin publicarea unui mare număr de comunicări, studii și lucrări monografice și prin afirmarea lor, îndeosebi prin personalitățile lui Xenopol, Iorga și Pîrvan în domeniul istoriografiei mondiale.¹⁰⁾

Odată cu înființarea Academiei Române, secției științifice i s-au creat condiții similare de dezvoltare celor ale secțiilor istorice și literare. Subliniind deosebita însemnătate a cercetării științifice în noul stat independent român, unul din membrii Academiei spunea următoarele în 1882: „Noi începem acum a trăi o viață proprie cu mult mai cunoscută ca mai înainte și una din necesitățile propășirii țării noastre este de a înainta în toate ramurile științelor“.¹¹⁾ Arătîndu-se preocupată în mai multe rânduri de probleme ale practicii și necesităților curente și nepropagînd prin aceasta o știință ruptă de realități, secția științifică s-a arătat totodată interesată și în problema invențiilor, fiind semnificativă în această privință premiarea în 1912 a aeroplanului lui Aurel Vlaicu. În capitala României libere s-a intensificat și s-a extins an de an activitatea în domeniul științelor pozitive. Prin activitatea neobosită a unor valoroși oameni de știință, știința românească s-a afirmat pe plan mondial și s-a evidențiat prin realizări remarcabile.

Activitatea cultural-științifică a înaltului for de cultură al poporului român, care funcționa la București, în capitala statului român independent, a fost permanent împletită cu acțiunile pe care Academia Română le-a dus în vederea sprijinirii desăvîrșirii unității naționale. Perioada de adînci frămîntări a primului război mondial a găsit ecouri firești în sinul Academiei, care a exprimat prin glasul membrilor ei însăși simțămîntele poporului român dornic de a-și desăvîrși unitatea națională. La încheierea sesiunii din primăvara anului 1916, Constantin Istrati a ținut să ridice problema desăvîrșirii unității naționale, „ca să putem închide și noi ochii — spunea el în numele generației de cărturari vîrstnici care-și trăiau ultimii ani ai vieții — ca cei de la 1859, fericiți de a nu fi fost martori decît la ceasuri de înălțare“.¹²⁾ Cîteva luni mai tîrziu, de la tribuna Academiei s-a auzit glasul vibrant al lui Delavrancea, care s-a ridicat împotriva puterilor ce susțineau că „po-

¹⁰⁾ Pentru secția istorică, vezi Dan Berindei, *L'activité de la section historique de la Société Académique et de l'Académie Roumaine jusqu'au parachèvement de l'unité nationale (1867—1918)*, în *Revue Roumaine d'Histoire*, V (1966), nr. 6, p. 963—979.

¹¹⁾ *Analele Academiei Române*, seria II-a, Partea administrativă și dezbateri, IV, p. 108.

¹²⁾ *Idem*, XXXVIII, p. 205.

poarele mici trebuie să dispară în fața popoarelor mari“. Totodată, Delavrancea a pledat cu înflăcărare cauza desăvîrșirii unității naționale. „Sîntem o ființă pe care Carpații — a spus el răspicat — nu o desparte ci o întregesc“. „Avem același dor — a adăugat el repetînd parcă cuvintele lui Kogălniceanu din 1857 din Adunarea ad-hoc a Moldovei — aceleași dureri, aceleași aspirațiuni“. ¹³⁾

Desăvîrșirea unității naționale în 1918 a făcut din București centrul unei vieți academice unitare. În sinul Academiei au activat în această nouă perioadă cărturari de seamă și deseori de la tribuna ei s-au auzit glasuri înaintate. Multe din înfăptuirile științei și culturii românești din prima jumătate a secolului al XX-lea și-au găsit consacrarea în Academia Română în deceniile următoare desăvîrșirii unității naționale. Totodată, prin majoritatea membrilor săi, Academia Română a înțeles să ia poziție împotriva teoriilor inumane ale hitlerismului și să militeze pentru apărarea unității și independenței naționale.

Insurecția armată de la 23 August a deschis perspective noi, luminoase, culturii și științei românești. Din vara anului 1948, întemeindu-și activitatea pe tradițiile înaintate ale unei vieți academice aproape seculare, Academia a devenit un organism pus în slujba cauzei construirii socialismului, în care beneficiîndu-se de sprijinul larg și generos al statului, cercetarea științifică, avînd la bază ideologia materialismului dialectic și istoric, a obținut remarcabile cuceriri, la nivelul mondial, pe tărîmul culturii și al științei.

Astăzi, Academia Republicii Socialiste România numără 13 secții, care sînt organele de coordonare și îndrumare ale institutelor de cercetări aflate în subordinea lor. ¹⁴⁾ Deși, filialele și bazele de cercetări asigură utilizarea forțelor de creație din întreaga țară, orașul București este centrul vieții academice din țara noastră. Din cele 56 unități de cercetare ale Academiei, 38 funcționează în capitală și 18 în provincie. Numărînd 95 membri activi și 139 membri corespondenți, Academia a concentrat sub îndrumarea ei activitatea de cercetare în cele mai de seamă domenii ale științei. Peste 3000 de specialiști lucrează în cadrul Academiei, for științific și cultural în permanent progres.

Munca de cercetare în Academie își găsește sprijin în unități de deservire ale activității științifice pe care importantul for de cultură le are în București: Biblioteca Academiei, Centrul de documentare științifică și Centrul de cercetare și producție a aparatului științifice. Rezultatele cercetărilor întreprinse în cadrul Academiei Republicii Socialiste România își găsesc deseori aplicarea practică în producție, iar valorificarea lor pe plan științific este întreprinsă de Editura Academiei, altă unitate de deservire a muncii științifice din cadrul instituției academice, existentă de asemenea în capitală. Nu este lipsit de semnificație faptul că în perioada 1949—1966, Editura Academiei a tipărit peste 4500 de titluri, reprezentînd aproximativ 80.000 coli editoriale,

¹³⁾ *Idem*, XXXIX, p. 31—40.

¹⁴⁾ Pentru activitatea Academiei în ultimele două decenii, vezi I. Goliat, *Academia Republicii Socialiste România*, în *Studii*, XIX (1966), nr. 6, p. 1131—1165.

într-un tiraj de aproape 9 milioane de exemplare; totodată, merită a fi subliniat faptul că valorificarea cercetărilor se face și prin intermediul a peste 70 de reviste din cele mai variate domenii ale științei contemporane, dintre care peste 30 apar în limbi străine, ceea ce asigură difuzarea peste hotare a rezultatelor muncii științifice întreprinse în cadrul Academiei.

În cadrul efortului colectiv și al programului unitar al cercetării științifice, Academiei Republicii Socialiste România îi revin sarcini de seamă. Activitatea ei se leagă de problemele cele mai acute ale construcției socialismului și munca desfășurată în unitățile sale contribuie la avântul multilateral pe care-l cunoaște patria noastră.

„Creația științifică și culturală — a arătat tov. Nicolae Ceaușescu la adunarea solemnă consacrată sărbătoririi Centenarului Academiei — are rădăcini adânci în trecutul îndepărtat al istoriei poporului nostru; ea s-a dezvoltat în strânsă legătură cu progresele social-economice, cu lupta forțelor înaintate pentru eliberarea națională și socială, cu întreaga evoluție a societății românești, precum și cu progresul științei și culturii universale.¹⁵⁾ Academia Republicii Socialiste România, puternic for de știință și cultură, înzestrat cu cadre și mijloacele materiale în raport cu sarcinile care-i revin, aduce prețioase contribuții tezaurului cultural și științific al poporului nostru și își pune toate puterile în serviciul cauzei desăvârșirii construcției socialiste.

R É S U M É

La ville de Bucarest eut un rôle culturel particulièrement important. Pendant la période de désagrégation du féodalisme ce rôle s'accroît. L'organisation de la vie culturelle devient une nécessité vu le développement qu'elle avait atteint. En 1810 fut fondée à Bucarest la *Société littéraire gréco-dacique*, puis en 1827 on y réorganisa la *Société littéraire*, fondée auparavant à Brașov. La *Société Philharmonique*, une nouvelle *Société littéraire*, transformée en *Association littéraire* (1845), ont fonctionné à Bucarest pendant la période qui précède la révolution de 1848. A Bucarest — devenu capitale de la Roumanie — fut organisée en 1866 la *Société Littéraire Roumaine*, qui, l'année suivante, prit le nom de *Société Académique Roumaine*. La nouvelle société comptait parmi ses membres des érudits de tous les pays habités par les Roumains. En 1879 la *Société Académique Roumaine* fut transformée en *Académie Roumaine*, l'*Académie de la République Socialiste de Roumanie* de nos jours. Pendant cent ans l'Académie assura le développement unitaire de la vie culturelle du peuple roumain, ses membres déployant une activité laborieuse et multiforme. Bucarest fut ainsi le principal centre de la vie académique roumaine, la ville jouant aujourd'hui un rôle primordial dans le processus de parachèvement de l'édification du socialisme en Roumanie.

¹⁵⁾ *Scinteia*, 1966, nr. 7114 (27 septembrie).